

Megjelen minden vasárnap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre	4 frt.
Félévre	2 frt.
Negyedévre	1 frt.
Egyes szám ára	8 kr.

SZERKESZTŐSÉG:

Szobotka Gusztáv ügyvéd irodájában, hova a lap szellemi részét illető közlemények és pénzküldemények is intézendők.

MINDSZENT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

HIRDETÉSEKRE NEZVE

a lap hátulsó (4-ik) oldala 20 helyre van beosztva. Egy hely ára 90 kr. Kincstár bélyegilleték külön 30 kr. A szerkesztőségen kívül elfogad előfizetéseket és hirdetéseket a helybeli könyvnyomda is.

NYILTTÉRBE

minden egyes sor közlése 15 krt Bérmentetlen levelek csak ismerkezektől fogadtatnak el. Kéziratok vissza nem adatnak.

Gazdasági viszonyaink.

I.

Még néhány év és Magyarország megünnepeli fennállásának 1000 éves jubileumát. Ezer év nagy idő az államok életében is, száz és száz nemzetiség változik át, százakra megy az országok száma, melyek ennyi idő alatt alapítatnak és elenyésznek.

Az isteni gondviselésnek tetszett, hogy mi megülhessük eme nagy ünnepet. A képzelet, sebes szárnyu sas, mégis elfárad, mikorra oda visszatér, a honnan őseink kiindultak, elfárad mikorra felidézi a réges régen elmúlt időket, és azokat mintegy átéli.

Hogy is tartották a régiek? Mit is jegyez föl a történet? „A magyar bátor, egyszerű, földmives, de boldog nép volt!” Országunk, szeretett hazánk, mindenha a mindenekben bővelkedő Kanaánnak tartott. És nem alaptalanul! Magyarország természetadta szépségekben ép oly gazdag volt, minthogy bővelkedett mindabban, mi a boldoguláshoz szükséges. Évszázadokon át dúló csaták közepette megállotta a „Magyar” annyi töle idegen nemzetiség és elem, de ellenség között is helyét, haladt mindig, habár lassan a kor követelményeinek, a benne helyezett bizalomnak megfelelt. De a haladó korról haladt a kór is!

Az európai civilizációval átvettük az avval járó bajokat, nagymunkává tettük a művelt népnek szokásait, de elsajátítottuk az álműveltség ferdeségeit, káros kinnövéseit is.

Az egyszerű és kis elmefuttatás keretén kívül esik, hogy elsoroljuk a régi gazdasági viszonyokat, melyek úgy is köz-

tudomásuk, és így csak e században történeteket, észlelteket és tapasztaltakat tárgyaljuk.

A század elején vasutak, gőzhajózás hiányán, kis kereskedelem, alig számba vehető ipar mellett főuraink dús gazdagok voltak s nemcsak rangjuknak megfelelő móddal rendelkeztek. Szántattak, vettek annyi, mennyi a belfogyasztáshoz szükséges volt, tenyésztettek jószágot, a mennyi kellett, a gyakori háborúk a fölösleget mindig fölemésztették, gyűjthettek az illetők újból gabonát és jószágot, eljött az újabb háború megvolt a viszonyokhoz mért ár — s élhetett tisztességesen mindenki.

Igaz, hogy országunk népessége hasonlíthatlanul kisebb volt, mint mai napság; igaz, hogy a közrendű oly szabadalmakkal, jogokkal nem bírt, mint ma, de igaz az is, hogy országos teher a közrendűre nem hármlott, nemesség terhe pedig kiváltságaihoz arányitva, alig volt számba vehető.

Az évszázadok alatt megváltoztak az idők, az időkben az emberek, az emberekkel a viszonyok, a viszonyokkal az igények.

A középkor dúló csatái alatt és után a tudományosság a klastromokban ápoltatott és soha el nem hervadó babérokat, meg nem hálálható érdemeket vivott ki a papság e téren. A főnemesség azoknál taníttatá gyermekeit zsenge korában, az időben az élet tanítá tovább az embert.

De hát mit is kellett akkor tudni? Azt, hogy mi a bocsület? Nem, azt tudta mindenik, anyja emléjével szívta azt be minden magyar bátornak, szabadnak született, és vagy az maradt, vagy elhalt a haremezön.

gadni; ha az ember oly nagy nevet visel, mint az enyém, azt nem szabad ily üzletre felhasználni; holnaptól fogva leszállítom a házbért, s bérlőim áldani fognak érte.

Ezt a jó gondolatot B. gróf tudtára akarta adni a házmesternek is.

A házmester megjelent a gróf előtt.

— Bernard barátom, mondá a gróf, menjen s adja tudtára minden lakónak az én nevemben, hogy egyharmadával leszállítom a házbért.

Mintha egy szörnyű nagy téglá esett volna Bernard fejére, úgy ütötte meg füleit ez a hallatlan fantasztikus „leszállítani” szó. De gyorsan összeszedte magát, bizonyára rosszul értette és hallotta.

— Leszállítani!... hebegé. Gróf urnak tréfálni méltóztatik. — Leszállítani!... Fel-emelni, akarta gróf ur mondani.

— Életemben nem beszéltem komolyabban, barátom; mondtam és ismétlem: le-szál-li-ta-ni.

Ez egyszer a portás hasonlított ahhoz, a ki meglepetésében megfélekedezik magáról s minden ovatosságról.

— Uram, nem gondolta meg jól a dolgot, mondá, holnap majd meg fogja bánni. Leszállítani a házbért! ezt soha sem lehetett hallani s nem is lehet ez után sem. Ha ez nyilvánosságra jő, mit fognak gondolni az urról? mit mondanak majd a szomszédokban? Mert világos, hogy végre is... — Bernard ur! vágott közbe a gróf, — sze-

Duló csaták közepette azonban volt az országnak mindig elég munkás keze, a jobbágy szántott, vetett, aratott, az őstermő erővel bíró föld pedig dusan jutalmazta a földmiveléssel foglalkozók munkáját.

Idő múltán elszaporodott az ország lakossága, de beállott azon idő is, hogy a szomszéd ország szükségleteiket nyers terményekben hazánk áldott földje adta és hogy ez lehetséges legyen, nagyobb területeket vettek munkálás alá.

Nem csere volt már e század elején divatba, hanem a formaszertinti adásvétel, nem a belfogyasztásra termeltek már elődeink kizárólag, de a szomszédok számára is. Mi azokat nyers terményekkel láttuk el, azok nekünk iparcikkeket adták el, kivitel és behozatal majdnem mindig a mi előnyünkkel járt. És ez jó volt így.

Mi bár megmaradtunk a földmivelő nép — szomszédjaink, iparukat a tudomány vívmányai által segélyzetten, igen nagy mértékben fejlesztették, de megkezdették rosz talajukon a földmivelést is.

Talajuk roszaságát pótolták a jó és intenzív gazdálkodás által, de szükségleteik fedezéséről gondoskodtak szállítási eszközök létesítése által. Megkezdették már a század elején a gabonaneműeket Lengyel-, Oláh- és Oroszországból behozatni. Csakhogy az azon időbeli közlekedési eszközök kezdetlegessége, a kereskedelem fejletlensége nem engedték meg oly mérvben és módon a gabona behozatalt, mint ma, mi sem természetesebb tehát, minthogy még mindig mi voltunk azon országok terménybeli tárháza.

Óriási léptekkel haladt a legutóbbi évszázadban minden — jó és rosz, szük-

retem, ha ellenmondás nélkül engedelmessékednek, mikor parancsolok. Értett engem? Menjen!

Mint egy részeg ember, úgy tántorgott ki ingadozó léptekkel Bernard ura szobájából.

Gondolatai fel voltak forgatva, megzavarva, kiforgatva. Nem lett-e egy nevetséges álmunk vagy lidércnek játékszere? oly állapotban volt, hogy bátran megkérdezhette magától, vajjon ébren van-e vagy álmodik?

— Leszállítani a házbért! ez hihetetlen! Ha mégis, panaszkodnának a bérlők! De nem panaszkodnak! Mindnyájan jó fizetők! Ah! ha látná ezt a boldogult sirjának mélyéből, bizonyára meg lenne elégedve. De az is bizonyos, hogy unokaöcsese megbolondult. Leszállítani a házbért! Családi gyámság alá kellene helyezni ezt a fiatal embert, akkor aztán nem lenne baj! Talán nagyon jól reggelizett ma reggel. Ki tudja?

A tiszteleltre méltó Bernard egész halvány volt a felindulástól, midőn szobájába lépett; oly halvány és oly összeesett, hogy a mint megpillantotta őt felesége és leánya, egyszerre kérdezték tőle:

— Mi bajod? Mi történt?

— Semmi, válaszolá Bernard elváltozott hangon, — épen semmi.

— Te meg akarsz engem csalni, folytatá Bernardné asszony, — te titkolsz valamit; beszélj, mi történt? én erős vagyok; mit mondott neked a háziur? Talán elbocsátott?

— Ha csak az volna a baj! De nézd csak,

TÁRCZA.

Egy háziur, a ki még sem az.

Az átkozódást és gyalázást rosszabbnak mondják mindennél a világon, még annál is, ha a háziurak felakasztják magukat.

Ideje már egyszer rehabilitálni őket, ha ugyan lehetséges.

Mindent összegezve, ugyan mivel is vádolják őket? Azzal, hogy szüntelenül és ok nélkül emelik a házbért.

Nos, mégis van egy, aki nem emeli.

Valóban; létezik s címét megtudni igen könnyű. Története a következő.

B. gróf, egy szeretetreméltó kedves fiatalember, békében játszott a ezer livresnyi jövedelmét, midőn végtére — lehet körülbelül hat hónapja — meghalt nagybátyja, a fősvényeknek mintaképe, ráhagyván minden vagyonát, egy két milliót.

B. gróf, miután átvizsgálta az örökösödési iratokat, arra a tudatra jött, hogy egy Viktor-utcai háznak tulajdonosává lett. Azt is konstata, hogy ez a pompás ingatlan, melyet a boldogult 1849-ben háromszázezer frankért vett, évenként nyolcvankétezer frankot jövedelmez csupán házbérben.

— Valóban ez igen sok, gondolá a nemes gróf; az én nagybátyám nagyon tulzó volt; ily áron adni ki, ez uzsora, ezt nem lehet ta-

séges és felesleges, hasznos és célszerűtlen, alapos létjogosultság nélküli vállalat, indokolt és felesleges beruházás, de mindannyi a tudomány s haladó kor vívmányainak megfelelőleg fejlesztetett, és lett azzá, mi idő és viszonyok folytán lehetett. Megteremtett a mai állapot.

De milyen is a mai gazdasági állapot?

(Folyt. köv.)

Községi közgyűlés.

Aratás, kisteleki vásár indokolják részben, hogy a rendes havi közgyűlésen csak néhányan vettek részt, sajnos azonban, hogy most sem folyt le simán, ildomosan a gyűlés.

A Mindszenti rév ügyében a közmunka- és közl. miniszt. 1437. 1886. sz. a. kibocsájtott rendeletével jóváhagyta az eddigi gyakorlatot. E rendelet tudomásul vétetett. (A tariffa részt és szabadalmakat közlendjük alkalmilag.)

A közlegelők közös használatára vonatkozólag alkotott statutum közhírré tétetni határozatott. (Nállunk ez fölösleges, nincs közös legelő.)

Az iskolaszéki számadásokról kifolyó jelentés tudomásul vétetett, de átiratot intéz a közgyűlés az iskolaszékhez, melyben felhívja, hogy az alapítványi alapösszegek eddigi be nem fizetett kamatai vagy hajtassanak be, vagy pedig tőkésítve telekkönyvileg biztosítsassanak.

A trachoma-ügy hosszabb vitára adott alkalmat, végül hogy a belügyminiszter 28274. VIII. a. sz. a. rendeletével 2195 frt 17 kr. eddigi kiadási többlet fedezetül ily összegű előleget utalványozott; örvendetes tudomásul vétetett, ez összegnek felvételére Tábit Ferenc bíró és Pap Akos jegyző kiküldettek. A jövőben szükséges teendőkkel pedig a trachoma ügyben kiküldött bizottság lett megbízva.

A Tóth András-féle sikkasztás ügy Csongrád megye központi árvaszékének erélyes, de alapos átirata folytán került szőnyegre — mindég kellemetlen emez ügy, baj a községnek fizetni — ámde „muszáj“, a rég idők óta nem fizetett kamatok némi időleges fedezésére az ez évi „előre nem láthatók“ címen irányzott

ő maga mondta saját szájával enmagamnak, ő mondta... Ah! nem fogod hinni.

— Beszélj?

— Te akarod!... Nos! ime, megparancsolta nekem, hogy adjam tudtára minden bérlőnek, hogy egyharmadával leszállítja a házbért; értettél? Nem? le-szál-lit-ja...

De sem Bernardné, sem Bernard kisaszony nem hallották már az utolsó szavakat, mert nevettek egészen bomlásig.

— Leszállítani! ismétlék ők, ah! bohóság, nagyon furcsán hangzik, igazán! Leszállítani...

És a kisaszony azonnal zongorájához futott — mert, mint a zeneakadémia növendékének, volt zongorája is — s elkezdett énekelni Verdítől egy áriát.

De Bernard követelte, hogy most komolyság uralkodjék az ő lakásában, vörös lett mérgében, felesége is felpattant, mire egy csinos kis civakodás következett.

Bernardné asszony arról vádolta Bernardot, hogy ezt a különös parancsot a liter fenekéből merítette a szegleti koreszmárosnál.

Utoljára a hitvespárnál ütlegekre került a dolog, elannyira, hogy Bernardné asszony, a ki nem akarta, hogy valaki őt meghazudtolja, vállaira veté kendőjét s a háziurhoz futott. Itt azután belátta, hogy Bernard nagyon is igazat mondott. Az ő saját, aranyfüggővel ékesített füleivel hallotta ezt a hihetetlennek tetsző szót. Csak mint az illik is egy derék és okos asszonyhoz, kis írást kért, hogy ráírhasa a felölősséget.

A tulajdonos nevetve adta oda neki az írást.

költségekből lett egy évi % utalványozva, egyúttal az ezen tartozás fedezetül szolgáló régi adóhátralék megvizsgálására kiküldött bizottság jelentéstétel végett lett megsürgetve.

Közmunka és építkezési szabályrendelet elleni felszólalások felolvastatván, tudomásul vétettek.

Szolgabírói hivatalnak az örgrófi lakba lett áthelyezése tekintetében a határozat hozatal függőben hagyatott, míg e tárgyban írásos értesítés érkezik a községhez

Egyéb tárgyban határozat nem hozatott, a tikkasztó hőségben, a minden tárgynál személyes térére vitt discussió nem is engedi azt. Méltányosság, higgadt, alapos tárgyalás sok dolognál nem lehetséges már s e körülmény annál sajnosabb, mert nem az illető izgágák, hanem épen az általuk állítólag védett „nép“ az, mely serény, de nem szerény és ildomos eljárásuk levét issza.

„Tanyai iskolánk helyzete.“

Lehetőleg röviden óhajtának a mult számban megjelent ily című cikkhez hozzászólni.

Cikkirő foglalkozik a Mindszenti tanyai iskolák — mint épületek — miseriáival, felsorolja a hiányokat, mikkel a tanyai tanítóknak küzdeniök kell s felhívja az intéző körök figyelmét, hogy e bajon segíteniök kell, ha állandó tanyai tanítókat akarunk lekötöni.

Cikkirőnek panaszait részéről méltányosnak tartom, de megjegyzem, hogy a felsorolt bajok mondhatni általános jellegűek, nem csak nálunk, de egyebütt is feltehetőek; megjegyzem továbbá, hogy én részéről e bajok okát nem mindig s mindenben a helyi intéző körökre háritom, hanem keresem azoknál, kik az ország tanügyi minden néven nevezendő törvényeit, a tanügyre vonatkozó intézkedéseket előállították.

Hogy korunk a tanügy gözerőveli fejlesztéseivel túl lőtt a célon, tagadhatlan.

Kezdjük előről. Állítottunk fényes berendezésű tanítóképző intézeteket, drága tanári karokat; a növedékeket lakás, éle-

ő is elkábulva tántorgott ki. És az apa, anya és leánya egész este nem csináltak mást, mint tanácskoztak.

Kell-e engedelmeskedni? Nem lenne-e jó tudósítani a fiatal embernek szüleit, a kiknek okossága ellensúlyozná ezt az ostobaságot.

Erett megfontolás után elhatározták, hogy mégis engedelmeskedni fognak.

Másnap reggel Bernard, miután felöltötte legszebb ruháját, sorra járta a 23 bérlőt, tudósítva őket a nagy ujságról.

Tíz perccel később leirhatatlan forrongás uralkodott a Viktor-utcai házban. Lakók, kik négy év óta laktak ugyanazon lépcső mellett s ez idő alatt még kalapjokat sem emelték meg egymásnak, most megálltak s beszéltek egymással.

— Tudja, uram? — Igen különös! — Mondja csak, nem hallatlan dolog ez? A háziur leszállította a házbért! Egyharmadával, nem? — Nekem is. — Meglepő. Bizonyosan hibázott.

A Bernard hitvespár minden állítása s az írott parancs dacára, mégis voltak Tamások, a kik kételkedtek.

Találkozott három olyan lakó, a ki irt a tulajdonosnak, tudósítva őt a történetekről s kik egyszersmind értésére adták a háziurnak, hogy házmesterének teljesen elment az esze.

A háziur válaszolt a hitetleneknek s megerősíté mindazt, a mit Bernard mondott, lehetetlen volt tehát tovább kételkedni.

Ekkor megkezdődtek az észrevételek s magyarázatok:

— Miért szállítja le a háziur a házbért?

lem, ruházat, orvos, gyógyszerek, szóval mindennel urasan elláttuk, s miért? Azért, hogy az ifjúságot a tanítói pályára édesgessük, hogy statitiztikázhassunk a külföld előtt, hogy rövid hat év alatt hány tanítóval özönlöttük el az országot.

Szerintem nem itt kellett volna kezdeni, hanem a tanító állomásoknál, azokat kellett volna, — ha kis megerősítéssel is — szervezni, tisztességes javadalmakkal ellátni, a képezdőkre pazarolt százezreket a tényleges tanítók állásának bonifikációjára fordítani, hogy így az ifjak, látva a tanítók tisztességes helyzetét, a biztosított jövő biztos kilátásával léptek volna a tanítóképző intézetekbe, nem pedig, miként látuk, pénzzeli verbuválással édesgettettek az intézetek falai közé, miket elhagyva a nyomor lett minden osztályrészök, elveszett mindazon kényelmök, miket növendék korukban élveztek, mert a tanítói állomások csak is az éhhaláltól mentik meg őket.

S épen azon körülmény, hogy az országot annyira eláraszták tanítókkal, hogy nagy részben állomás nélkül lézengtek, nagyban előmozdította azon cynizmust, mit a községek részéről a tanítók iránt tapasztalunk. A legnyomorultabb állásra is tömegesen jelentkeznek, s örülnie kell a szegény diplomatikus tanítónak, ha fedél alá kerül, legyen az bármi nyomorult is s épen azért, mert sok a tanító a községek csak csorbítják a tanító kompetenciáit gondolván, ha nem tetszik neki, lesz másik.

Az iskolás gyermekek jóvoltáért mindent, a tanítóért semmit, ez a jelszó ma! Azok, kiknek kötelme volna felügyelni, ellenőrizni, hogy a tanító kompetenciái — közte tisztos lakása — meglegyenek, ezt nem teszik. A tanfelügyelők gondja csak arra terjed ki — tisztelet a kivételeknek, — hogy a tanterem megfelele-e a kor igényeinek, a tanító lakhatik tőlük még oduban is.

Az igazgató tanítói intézmény oly valami, minek hatáskörét még a törvénykönyvből sem definiálhatjuk, nem vagyunk tisztában az iránt, vajjon közte s a tanítói kar közt alárendeltségi vagy mellérendelt-

— Igen, miért?

— Micsoda okok birták ezen elhatározásra ezt a különös embert? Az bizonyos, hogy fontos okai lehettek rá. Egy okos ember, a ki eszénél van, nem fosztja meg magát ily biztos jövedelemtől csak azért az örömrért, hogy ne legyen neki. Így nem viselné magát, ha nem lenne rá elhatározva, minthogy kényszerítették a nyomasztó körülmények.

És mindenik ismétélé:

— Valaminek kell a dologban lenni.

— De minek?

A hónap elsejétől egészen hatodikáig keresték, kutatták, törték rajta a fejüket. Mindegyik bérlő olyan hangulatban volt, mint a ki erőnek erejével megfejthetetlen talányt akar megoldani. E felett elkezdtek határtalanul nyugtalanodni, mint az történni szokott akkor, mikor az ember titkot lát maga előtt.

Egy némelyik már nagyon is vakmerő állításokat kockáztatott:

— Ennek az embernek valami titokban maradt vétkének kell lenni; a lelkiismeret maradosága kényszeríti emberszeretetre.

— Nem valami nagy élvezet gonosztévővel lakni egymás mellett... mert végre is... no szép, hogy megbánja... bizonyára beleesett ismét.

— Erős a ház? kérdé a lakóknak másik része.

— Hm! csak olyan...

— De mégis nem nagyon régi.

— Az igaz; de mindazonáltal meg kellett támogatni tavaly is, mikor a csatornát ásták.

ségi viszony áll-e fent, a hány község, annyi-féle hatáskört látunk az igazgató tanítók kezében letéve, abban azonban megegyeznek, hogy egynek sincs utasítása arra nézve, hogy tanító társai jogos igényeit támogassa, érdekeit előmozdítsa.

A gondnokság, — pedig ez fontos s sok lelkiismeretességet igénylő hivatal — igen sok helyen oly emberek kezében szokott letéve lenni, kik maguk legnagyobb ellenségei a tanítóknak.

Áttérek a minimális 300 frt fizetésre. Emlékezünk rá, hogy a régi systema szerint a tanítói diploma nagyban különbözött a mostanítól, mert egyik képesített az elemi osztályokra mint főtanító, a másik ugyanazon osztályokra mint altanító, s ismét voltak, kik falusi iskolákhoz mint főtanítók, mások ugyanezekhez mint altanítók lettek képesítve, természetes tehetség és szorgalom szerint; e szerint voltak az állomások is szervezve, s nem minden diplomás tanító birt kvalifikációval minden állomásra. Ma e rendszer nincs életben, minden okleveles tanító egyenlő kvalifikációval bír, közbe legyen mondva, így történik aztán, hogy nepotizmus s protektio útján, oly silány diploma is diadalt arat a kitünők felett, mi a régibb rendszer mellett még a pályázati jogtól is el volt zárva.

Jó volt e rendszer, mert meg volt az előléptetés, s a fiatal tanító segédtanítói éveinek kitöltése után oly önálló állást kapott, melyben existenciája állásához mérten biztosítva volt, családot alapíthatott. Ma az vajmi nehéz. — Vegyük csak községünket, hány oly állomás van, mely képes egy család existenciáját biztosítani, talán kettő, s van tizenhárom állomásunk. — Ugyan mi a valószínűség, mikor kerül valamennyire a sor, hogy ez állások valamelyikét elnyerheti?

Egyenesen hibás a 300 frt minimum megállapítása, kellett volna önálló segéd-tanítói állomásokat szervezni, és hogy ne lettek volna tanítóink a 300 forint minimálisra kárhóztatva egész életükben, hanem helye lett volna az előléptetésnek, mi előbb-utóbb mindegyikre rá került volna.

Némelyek azt állították, hogy a tetőről fenyeget a veszély; mások pedig azt mondták, hogy igen erős okuk van azt hinni, hogy hamis pénzt ver a pincében, s már néhányszor hallották is éjjel a verőnek tompa, mély zaját.

Ismét mások oly véleményben voltak, hogy bizonyára muszka vagy porosz kémekek rejteget lakásán.

Egy első emeleti ur hajlandó volt hinni, hogy a tulajdonos elhatározta titokban felgyújtani házát azon célból, hogy majd jó összeg pénzt kap a biztosító-társaságtól, mely, mint mindenki tudja, igen örül, ha a balesetet meg kell neki fizetnie.

Azután — mondták — rendkívüli és rettentő dolgok történtek. Hatodikán igen különös és épenséggel megfajthetetlen zajt hallottak a földén. Többen esküdöztek, hogy látták a kísértetet, mikor láncot húzott végig a folyosón s lépcsőkön.

A negyedik emeleti öreg kisasszony társalkodónője egyik este, — épen mikor bort akart lopni a pincéből, — találkozott a meghalt háziurral, a ki házbérről szóló nyugtatót tartott kezei között.

És ismételték:

— Itt valaminek kell lappangani.

A nyugtalanagságból félelem, a félelemből rémület lett, ugy annyira, hogy az első emeleti ur, a ki különben vagyonos ember volt, a bíróság közbelépésével föl is mondott.

Bernard tudósította a háziurat, a ki így válaszolt:

— Hát menjen a hig velejü!

A 300 frt minimális fizetés jótétemény oly tanítóra, kinek igényei nincsenek, minők a még helyel közszel található takácsmesterek, kik a tanórák befejezésével mesterségükhöz látnak; de kevés azon tanítónak, ki képezve van, kibén felgerjesztvék az igények s a 300 frt koránt sem elég arra, hogy csak távolról is igényeinek megfelelőleg élhetne.

Igen sok a kellemetlenség, mivel a tanítóknak küzdeniök kell, de e bajok nem kizárólag a községek avagy iskolaszékek mulasztásaiban avagy cynizmusában gyökeredzenek, e bajok forrása a rossz rendszer, a félszeg intézmények, miket az élet megeáfól, s mik egyenkint önsúlyuk alatt összeroskadnak.

Vagy ne képezzünk oly tanítókat, kik gymnaziumot, 4 évi képezdét végeznek; vagy ha a tanügy érdeke megkívánja, hogy magasabb képzettségű tanítóink legyenek, akkor gondoskodjék korunk mód és eszközökről, mikkel tanítóink igényeiknek megfelelőleg élhessenek, s egyáltalán ne nyujtsunk alkalmat arra, hogy tanítóink oly panaszzal kénytelenitessenek fellépni, minő a lapunk mult számában is napvilágot látott.

Világfolyása.

Hazánkban semmi fontosabb eseményt nem regisztrálhatunk. A miniszterek birtokaikra, fürdőbe utaznak. Föltűnést keltett Budapesten Balogh Samu miniszteri tanácsos, új adófelügyelő őszinte, nyílt beszéde — sajnos, hogy hivatalnokaink őszinteségét már vezércikkekben kell megénekelni.

Angliában a választások javában folynak és Gladstone valószínűleg elbukik, mert az eddigi eredmény szerint 218 conservatív, 45 külön vált szabadelvű, 103 Gladstone, 43 Parnell párti képviselő választatott meg.

Románia ugyancsak tör ellenünk ha igaz — mi tőlük kitelik, hogy még a magyar fürdőbe utazók utleveleit is 10 franc helyett 600-ért állítják ki, így ez eljárásához commentár nem kell. Nem ártana a kis Romániának megmutatni, hogy Magyarország-Ausztria ily esekélyiségekre nemcsak nem hederit, de sőt képes nagyobb repressaliákhoz is nyulni.

De másnap reggel a második emeleten lakó tyukszemorvos is, jól lehet nem volt semmi félteni valója, utánozta az első emeleti urat.

A többiek is a második és ötödik emeleten derekasan utánozták a jó példát.

E perctől fogva általános zavar uralkodott. A hét végére minden lakó bucsut vett a háztól. Mindegyik valami rettentő katasztrófát várt. Nem is aludtak többé s örök jártak fel s alá.

A megrémült szolgák is el akarták hagyni ezt az elátkozott házat s csak úgy akartak maradni, ha megháromszorozzák bérüket.

Bernard is csak árnyéka volt már magának; a félelem láza egészen megsoványította, Bernard kisasszonya pedig abban hagyta a zongorázást.

— Nem, ismétlé minden új bucsuzónak a portás, nem, ez nem természetes dolog.

Mindazonáltal a ház kapujára kifüggesztett huszonhárom hirdetőcédula nem egyett vezetett oda, ki lakást akart kivenni.

Bernard káromkodás nélkül ment fel s mutatta meg a szobákat.

— Választhat, mondá a bérelni akarónak, a ház egészen üres. Minden bérlő bucsut vett, az egész úgy, mint egy ember. Semmiről sem tudják, hogy igaz, de valami történik, oh! valami... Titok! mi?... olyan, milyent még nem láttak soha!... Egy szóval: a tulajdonos leszállította a házbért!

És a bérelni akarók rémülve futottak el. A határidő elérkezett. Huszonhárom sze-

Oroszország ugyancsak neki tüzei magát Bulgária ellen — készen áll-e Oroszország arra, hogy európai háboruba menjen, mi alig hisszük, de megvagyunk győződve a felől, hogy Bulgária minden hátvéd nélkül aligha mozogna oly bátran a „Minden muszkák császára“ ellen, ha hogy biztosított nem volna a hathatós pártfogóról.

Olaszország 17 éves trónörököse, Viktor Emánuel, állítólag a mi főherceg asszonyunkat, Maria Valeriát szándékozik eljegyezni, mi igaz ezen hirben, meglátjuk.

A kolera még mindig dühöng és terjed, sőt hozzánk is átjött már.

Bajorországban a miniszterium beadta lemondását, szegény ország, hol szükségkép kormányképtelen egyének helyett régensséget kell felállítani, mert az alaptörvények ezt így kívánják.

Helyi és vegyes hírek.

— **Meghalt-e?** Ögróf Pallavicini Alfréd, a főrendi ház tagja — szeretett képviselőnk rokona, Cromelin követségi titkár és 2 vezető a Groszlocknerre tetek kirándulást, honnan eddig vissza nem tértek, napok óta eredménytelenül keresik őket. Lehet, hogy az óriási hegyről legörgő hólavina temette el őket. A hazai s külföldi lapok pártszinezet nélkül meleg hangon, őszinte sajnálattal emlékeznek meg e magyar érzelmű főurról. (Lásd „Egyetértés“ 187. számú tárcáját.)

— **Tollhiba.** „Néhány szó a megyei szabályrendeletre“ című cikkénél „befejező közleményül“ jelöltetett mult számunkban megjelent cikk, mi tévedésen alapul, mert legközelebb folytatattatik.

— **Jótékonycélu** bűvészeti előadás. Ugyanazon N. N. ur, ki a jótékonycél iránti tekintetből e hó 10-én a szentesi dal- és zeneegylet által rendezett hangversenyen szivességből közreműködött, közöttünk tartózkodik és mint hallottuk, hajlandó egy előadást valamely jótékony célra rendezni. Ajánljuk e körülményt azok figyelmébe, kik nőegyletet, avagy a vajdó tűzoltó egyletet létesíteni akarják.

— **Lappangó állatorvos.** Kutny Frigyes a Bánfy-féle gőzmalom gépésze, okleveles állatorvos, s ő eddig e kvalificatiójáról mélyen hallgató elszállította a huszonhárom bérlő butorait. Mindenki elment. Alaptól egész a tetőig üres lett a ház. Még a patkányok is elhagyták, mert nem találtak benne semmi enni valót.

Egyedül a házmester maradt ott félelmében egészen megzöldülve. Rettentő képek nyugtalanították éjszakákig. Ugy tetszett neki, mintha gyászos üvöltéseket hallana s a baljóslatu zajtól való félelmében vacogtak fogai s hajszájai égnek meredve, majd ledobták a fejéről gyapjufővegét. Bernardné asszony sem hunyta be többé szemét.

Amanda kisasszony pedig félelmében — bucsut mondva a színpad dicsőségének, semmi másért, csak hogy elhagyhassa az atyai házat, — férjhez ment egy fiatal paróka-esináléhoz, a kit pedig nem szenvedhetett.

Végre egy reggel egy, a többinél sokkal rettentőbb s álmatlanabb éj után, Bernard nagy dologra határozta el magát.

Felkereste a háziurat s beadta lemondását házmesterségéről.

És most, ha önök a Viktor-utcába mennek, látnak ott egy elhagyatott házat, ez az, a melyiknek történetét épen most mondtam el. A por egészen belepte zárt ablakait s udvarát felverte a gyom.

Egy bérlő sem jelentkezik már s a város negyedben az elátkozott háznak oly szomorú hire van, hogy a szomszédos épületek is veszettek értékükből.

Szállítsátok tehát le a házbért!!!!

(Franciából)

—ma—

gatott, kizárólag a gépészetnek szentelve idejét s szorgalmát. Ezt az ő beleegyezésével a jószágtartó közönség tudomására hozzuk.

— **Népmozgalmi adatok.** Az ápril-juniusi negyedben született 70 fi, 68 nő, összesen 138. Ezek közül törvényes 133, törvénytelen 5. Halva született 4. Meghalt 47 fi, 50 nő, összesen 97. A szaporulat ez utolsó negyedben 41. Házaszágra lépett 7 pár.

— **Célszerű ujjítás a postán.** F. évi július 1-seje óta a magyarországi összes postahivatalokban, levéljegyarudákban zárt levelező lapok kaphatók. Aruk 3 és illetve 5 kr, a szerint a mint helyben avagy vidékre használnak. Célszerű ezen intézmény, most a levelező közönség megtakaríthatja a levélpapír és boríték árát — a közlemény titkát pedig megőrzi az enyvezett, átlukasztott lap összeragasztandó széle.

— **Brutális fiu.** Bugyi József atyját, Jánost alapos ok nélkül nem csak megtámadta — de földhöz is vágta és pedig oly erővel, hogy az apa sérüléseket szenvedett. Az orvosi látélet fel lett véve, a vizsgálat megindított.

— **Ebrendtartás.** Béltéki Rókus szegvári lakos ellen többen panaszt emeltek, mert kutyái kolonc nélkül járnak-kelek és megtámadják az arra járó-keleket. (Bizonyos ideje volna, ahogy erőlyesen intézkednének, hogy az ebek ne fenyegetnék az embert).

— **Vigyázzunk.** A miniszterium körrendeletet bocsátott ki, arra inti az egyszerű polgárokat, nehogy arany avagy ezüst pézzsül fogadjanak el játékjegyeket (márkákat) holmi idegen szédelgőtől.

— **Színészek érkeznek.** A Szabadkán időző szintársulat mint értesülünk, jelezte a szolgabírói hivatalnál, hogy hozzánk jönnek. Rosz időket élünk, de azért egy jó társulat, mérsékelt áru belépti jegyek mellett, rövid időn át megélhet nállunk; hogy jöjjenek a nemzet napszámosai, a pártolást érdemlő, nállunk részvételenségről sohasem panaszkodhatott.

— **Honvéd ezredek.** Mindazoknak, a kiket illet, avagy érdekel, tudomására hozzuk, hogy a honvéd zászlóaljak megszűnnek és ezredekbe osztatnak be. A minket érdeklő b.-gyulai honvédparancsnokság ezután II-ik honvéd gyalog féldandár címet nyert.

— **Postaközlekedés télen.** A beállható jégzajlás esetére ideje korán engedély adatott arra, hogy télen, időlegesen a posta Szegvár felé legyen szállítható.

— **Tiszai felvételek.** A miniszterium értesítette a szolgabíróaságot, illetve az előljáróságot, hogy a tiszai védelem tanulmányozására egy főtisztet küldött ki. (Mi akar ez lenni, tán nem a Tiszán akarnak háborút viselni?)

— **Horgosi Kárász Anna-féle alapítvány** üresedésbe jöven, ez alkalommal is felhívjuk e körülményre a szegény tanuló ifjuság érdekében a szülő, avagy a gyám figyelmét.

— **Cigány karavánok** állandó vándorlása biztalaná teszik az utakat és a kisebb vagyont. Nem lehetne ezen a bajon segíteni?!

— **Fölföldi Sándor** éneklész ur majdnem szerencsétlenül járt — tanyájáról jöven — bizonyosan vigyázatlanságból az ülés meggyuladt és ha Schvare József egy kanta vízzel gyors segélyére nem siet, aligha nem nagyobb baj esik.

— **Balesetek.** Hevesi János tömörkényi gazda neje e hó 7-dikén délelőtt a mindszenti szőlőben meggyet szedett, véletlen a használt gyenge alkotmányról leesett és balválperecét eltörte. Martony Antal, Szécsi Lajos nevű cselédje ugyanaz nap a padlásra ment, honnan vigyázatlanságból leesett, álkapcát szélylyel zuzta, sérülései bár jelentékenyek, gyógyulásához a remény meg van.

— **Kutba esett Mihály Gábornak fia** Mihály, a gyorsan érkező segély kimentette a fiut

a kellémetlen és veszélyes helyzetből, azonban arcán aligha örök emléket nem szerzett, mert sérülései jelentékenyek.

Vidéki hírek.

Szentes. Az ártézi kut befejezéséhez közel, sikerült munka fölött általános az öröm s valóban elhervadhatlan babérokat vívtak ki azok, kik a város közgyűlésén annak idején, a kut létesítése mellett harcoltak. A viz bőségesen folyik, egészséges s kétségtelenül nagy befolyással lesz Szentes város közegészségügyére.

A vasutügy évek során át még máig is befejezetlen, s talán nem volna célszerűtlen, ha Szentes feladná azon merev álláspontot, hogy a végpont ott legyen, össze kellene hívni egy értekezletet s talán egyesült erővel sikerülne az, mit eddig maguk keresztül vinni képtelenek voltak.

Fölvettett egy szeptember hóban megtartandó lóverseny eszméje. Kivánatos volna, ha hogy a verseny megtartatnék és pedig megyei jellegűnek kellene lennie.

Az iparos tanoncmunka kiállítás igen sikerült volt. Csak dicséretére és előnyére válik Szentesnek, hogy ily kiállítás által az iparos tanoncokat, szép és jó munka készítésére sarkalja.

A szentesi dal- és zeneegylet által rendezett e hó 10-én Elszasszer kávéházi termében megtartott hangverseny igen sikerült volt. A dal- és zeneegylet szokott szabatosággal mutatta be azon ének darabokat, melyeket a pécsi dalárünnepélyen fog előadni.

N. N. budapesti bűvészt sokan ismerjük, mutatványai nem diletánsra vallanak.

Csongrád. „Községi párt“ cím alatt a községi képviselők jó része egyesült és mint értesülünk erős mozgalmat indítottak meg, hogy a rendezett tanács visszaállíttassék. Ha tekintetbe vesszük az ott fennálló viszonyokat, csak helyeselhetjük az illetők elhatározását, mert mióta Csongrád városának „előljárósága“ van, a város közügyei nemcsak nem haladtak előre, hanem az annélkül is zilált viszonyok még bonyolultabbakká lettek, a községi adó pedig nagyobb, mint a megye bármely községénél.

A vasutügy ott is folyton kísért. Szentes csak magának szeretné megszerezni a vasutat, Csongrád pedig folyton a félegyház-böldi-révi vasut mellett küzd. Egyik terv sem életrevaló. Az előbbi csakis Szentesnek, az utóbbi Csongrádnak szolgálna, Mindszent-Szegvár egészen számításon kívül hagyatnak. (E tárgyra legközelebb visszatérünk. Szerk.)

H.-M.-Vásárhely. Gazdag, nagy város, de ott az intelligencia között összetartás, egyetértés nincs. Van már a városban 4 lap, a mit sok, tekintve, hogy mind a 4 lap hetilap.

A vörös-kereszt-egylet ottani fiókjá aug. 15-én népnepélyt rendez; e mulatságok eddigé igen sikerültek, miért is felemlítjük a körülményt, nem hallgatván el, hogy a vörös-kereszt-egylet központi választmánya taggyűjtés körül szerzett érdemekért és tanusított ügybuzgalomért több ottani nőnek elismerő köszönetet szavazott.

A város a népkertben közfürdőt építettett, a viz az ártézi kuttól vezetetik oda, az egészségügyre kétségtelenül jó befolyással lesz eme eddig nagyon is érzékeny hiány pótlása.

Félegyháza. A szépen fejlődő városban is nyomára jöttek egyik-másik szarvas hibának a közügyek terén. Észrevették, hogy a pótdák nagyobb összegben vettettek ki, mint minő ösz-

szeg szerepel a költségvetésben! Tudomására jöttek annak, hogy a közpénztári számadás, adóelkönyvelés hiányos. Egyelőre csak konstatáljuk e híreket, hisszük, hogy a baj nem oly nagy, mint minőnek első percben látszik. A r. k. új templom plébánosát mult hó 29-én igtatták be nagy ünnepelességgel és a közönség élénk részvéte mellett.

Kecskemét. A híres alföldi városban a város „zálogintézetet“ alapított. Hasznos, célszerű ez intézmény — de egyuttal nagyon is hiven tükrözi vissza a mai viszonyokat, haladunk civilizálódunk, ha másban nem, a nyomorban, szegénységben! A város gazdasági osztálya közhírré tette, hogy a Mária-város alatt ugynevezett „széktó“ fürdőt megnyitották s így e folyam nélküli város lakói is élvezhetik a kellemes, egészségre kétségtelen előnnyel járó fürdőt.

Közzgazdaság.

Legutóbbi időben a gabona árak még mindig hanyatlanak és ma-holnap oly silányak lesznek, hogy kétségbeejtik a gazdát.

Aránylag legolesőbb a buza, mi a mi vidékünkre, lakosságának földművelő osztályára legveszedelmesebb — a fogyasztó közönség sem örülhet szívből eme körülménynek, mert elvégre is a munkaár minden irányban a gabonaárakhoz mért leend.

Hol és mivel fog végződni eme folytonos árhanyatlás, vajjon ki tudja bizton megmondani?

Mégha — mitől Isten óvjon — beállana is a gazdasági válság, segítve volna-e a bajon. Bizonyára nem, még sulyosabbá lenne az a nélkül is elviselhetlen állapotok, tönkre menne gazda közönségünk jó része — és a jövő?

Csak folytatása lehetne a szomorú jelenek!

Bámulandó, hogy az illetékes körök nem számolnak a fennforgó viszonyokkal, a sajnos körülményekkel, melyek előbb utóbb megszámlálhatlan szerencsétlenségnek, helyrehozhatlan bajnak leszen kuforrásává. — Hangzatos szavak, eszmék, megvalósíthatatlan tervek nem segítenek a mindinkább kidomporodó gazdasági válságon — „Tenni sokat, nagyot cselekedni és pedig gyorsan“ — ez legyen jelszava azoknak, kiknek ehhez joga, képessége és hatalma van, mert a baj komoly, nagy és vészthozó.

Míg csak a gabona árak voltak silányak, de a jószág állomány lehető áron volt értékesíthető a földművelő hitt, remélt — ma annak ára nem javult, emezé tönkre silányult. Honnan fizetni és viselni a nagy közterheket?

Időjárásunk állandóan meleg, az aratásra előnyös, de hátrányára van a kapás növényeknek.

Ma-holnap az őszi aratása be lesz fejezve és mint eddig hallottuk, katasztrális holdanként 25—35 keresztet adnak, mit tekintve, hogy a buza jó és szép érésű — eltekintve a gabona áráktól, meglehetősen jó termés. — Repce vidékünkön kevés maradt, az sem fizetett jól, ára pedig ily silány soha sem volt, mint most.

Őszi árpa sok és szép minőségű termett, tavaszi árpa, zab termés kis, közepes leend.

Jószágállományunk egészségi állapota lehető, jégkár hála Isten alig volt.

Szalonna ára a disznók és a hizlaláshoz szükséges gabonák árához viszonyítva, magas — erről jövőre bővebben.

v.

Felelős szerkesztők:

HUBACSEK PÁL és SZOBOTKA GUSZTÁV.

Kiadótulajdonos:

AZ ALAPÍTÓ EGYESÜLET.